

Protokoll 3/2024

fört vid Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde
tisdagen den 19 mars 2024 kl. 17:00-17:35, Gamla
biblioteket, Tekniska nämndhuset

Ledamöter

Åsa Lindhagen (MP) Ordförande
Elin Hjelmestam (L) Vice ordförande
Felicia Schartner Giertha (S)
Emelie Stark (S)
Bjarne Snis Sigtryggsson (S)
Deniz Butros (V)
Maria Mustonen (V)
Torbjörn Erbe (M)
Fritz Lennaárd (M)
Tapani Juntunen (SD)
Ashna Ibrahim (C)
Celal Altun (S) ersätter Fredrik Pettersson (S)
Amelie Langby (M) ersätter Elin Böhlin (M)

Ersättare

Felix Antman Debels (S)
Elsa Wiberg (S)
Leo Müller (V)
Frida Nehrfors Hultén (V)
Torbjörn Ebérus (M)
Anders Edin (SD)
Maja Boström (C)

Övriga närvarande

Anna Hadenius Förvaltningschef
Monika Gerdhem Avdelningschef
Daniel Persson Avdelningschef
Emily Tjäder Tjänsteman
Kerstin Thörner Nämndsekreterare
Gabriel Dorrian Werner Borgarrådssekreterare
Luis Lopez Personalföreträdare
Alva Engström Tjänsteman
Mernaz Mahdavi Tjänsteman
Åsa Andersson Tjänsteman
Christina Berglind Tjänsteman

Justerare

Åsa Lindhagen, Elin Hjelmestam

Datum för justering

2024-03-19

Paragraf

§9

Sekreterare

Kerstin Thörner

§ 9

Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/1303

Dnr 2024-747

MF 2024/2

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation

Vice ordföranden Elin Hjelmestam (L), samtliga ledamöter för Moderaterna och Ashna Ibrahim (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

1. Ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S), Deniz Butros m.fl. (V) och Tapani Juntunen (SD) föreslår (se beslutet).
2. Vice ordföranden Elin Hjelmestam (L), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Ashna Ibrahim (C) föreslår att nämnden beslutar att avslå Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028, samt att därutöver anföra följande:

Centerpartiet, Moderaterna och Liberalerna anser att Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028 har för många brister i både framtagandet av programmet samt i programmets innehåll. De huvudsakliga förändringarna vi önskar se i sak redovisas nedan.

Den rödgröna majoriteten har hanterat processen kring framtagandet av programmet på ett undermåligt sätt. Ingen förankring skedde med oppositionen innan programmet togs

fram, men vi förväntas utan vidare godkänna programmet i nämnden. Det är naturligtvis oacceptabelt, inte minst för att det finns vissa centrala delar som vi helt saknar i föreliggande förslag till program. Jämfört med när det tidigare programmet togs fram så har även inhämtandet av synpunkter från relevanta aktörer, såväl interna som externa, varit bristfälligt. När det förra programmet togs fram så remitterades det ut brett inom staden via kommunstyrelsen, innan det lades fram för antagande i kommunfullmäktige. En sådan bred remissrunda är helt nödvändig inom ramen för ett centralt styrdokument där ett flertal av stadens nämnder och bolagsstyrelser förväntas vara medansvariga i olika delar. Vi har därför inget annat val än att kräva att programmet återremitteras till idrottsförvaltningen för att kompletteras i enlighet med nedan, samt att idrottsnämnden i nästa skede beslutar att lämna över programmet till kommunstyrelsen för stadsintern remittering och vidare hantering.

Programmet ska givetvis hålla sig på en övergripande nivå som styrdokument, likväl finns det väldigt många exempel där begrepp som ”strategi”, ”insatser”, ”tillräcklig utsträckning”, ”samverkan” och ”skapa möjligheter” nämns utan ett enda ord om vad detta egentligen innebär. Det vore önskvärt med någon form av vidare konkretisering. Det läggs också fram vissa påstående som sanningar utan vare sig källhänvisning eller belagd statistik. Det borde åtgärdas.

Ett program som utgår och ger direktiv till idrotten och friluftslivet i Stockholm måste tas fram tillsammans med stockholmsidrotten och dess aktörer inom friluftslivet. Det är våra förbund och föreningar som kan sin verksamhet bäst och vet vilka de största utmaningarna är. Under den grönbå majoriteten var det här en av våra viktigaste prioriteringar, att idrotten i Stockholm ska vara med och styra våra inriktningar och mål. Precis som vi gjorde vid framtagandet av Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026. Det här programmet har haft ett alldeles för bristfälligt samarbete och dialog med vår idrottsverksamhet.

Den absolut största utmaningen för idrotten och möjligheten till rörelse och motion för stockholmarna är bristen på idrottsanläggningar. Vi har barn som står i kö för att börja på sin favoritsport men där våra föreningar inte har möjlighet att ta emot fler medlemmar på grund av bristen på tider. Det framgår inte i programmet att det är anläggningsbristen som är den största utmaningen för stockholmsidrotten och därför missar man ett av våra huvudmål, att få till fler tider och platser för idrott och rörelse. Fokusområde 1 - En aktiv skola bör kompletteras med att alla idrottslokaler vid stadens

grundskolor ska vara öppna och tillgängliga för idrottsföreningar att nyttja utanför skoltid. Idrottsnämnden, utbildningsnämnden och Skolfastigheter i Stockholm AB har ett gemensamt ansvar för detta, vilket behöver kompletteras med under ansvarsfördelningen.

För att fler ska ha råd att träna och att ingen ska behöva välja bort idrotten på grund av extra avgifter när det inte är säsong, därför gäller nolntaxa på stadens anläggningar. När fler barn och unga får möjlighet att idrotta på flera av våra uteanläggningar även under vinterhalvåret så kan vi avlasta inomhushallarna och på så vis även nyttja våra anläggningar mer effektivt.

Programmet saknar också en tydlig ansvarsfördelning, ansvar för uppföljning och tillämpningsanvisningar och tydliga indikatorer vilket gör att det inte går att följa upp. Med många ansvarstagare måste detta vara kristallklart för att veta men som ska göra vad, om insatser genomförts och vilken effekt de haft. Det tidigare programmet innehöll tydligare skrivningar om ansvar än detta men precis på samma sätt gick det inte att utvärdera/följa upp. På den workshop som hölls med nämnden för ca två år sedan inför arbetet med detta program var det den främsta kritiken på det då liggande programmet. Ett program som ska främja rörelse måste vara tydligt mätbart.

Vi önskar även att man ändrade åldern på den prioriterade målgruppen ”socialekonomisk status” från 13-20 år till 7-20 år. Vi vet av erfarenhet att barn dras in i kriminella gäng tidigt i livet. Vi tror därför att 13 år är alldeles för sent att börja prioritera. Överallt annars talar man om vikten av tidiga insatser, det bör även gälla inom idrotten. Om vi ska göra insatser för att hålla våra barn borta från kriminalitet genom ett aktivt idrottsliv så måste vi börja tidigare, något som dessutom faktiskt fungerar för vårt föreningsliv då det ligger inom deras vanliga verksamhet.

Flera insatser som beskrivs i programmet är kortsiktiga och har en motverkande effekt för föreningslivet att kunna utvecklas. Insatser och stöd måste utgå ifrån idrottens egenvärden, inte idrottens mervärden för att kunna få den effekt politiken vill uppnå, det vill säga att barn inte ska rekryteras till kriminella nätverk, generera en bättre folkhälsa och ge bättre skolresultat. Idrotten får en väldigt felaktig ansvarsroll när det i programmet bland annat står att organiserad motion och idrott kan bidra till stadens arbete med att förebygga mäns våld mot kvinnor. Barn och unga idrottar och engagerar sig i en förening för att de tycker att

det är kul, inget annat. Dessa delar i programmet behöver omarbetas i grunden så att det tydligt framgår vilka delar av samhället som bär ansvar för vilka uppgifter.

Vi vet hur viktigt förenings- och ledarutbildning är för en hållbar och långsiktig verksamhet ändå föreslås insatser som endast kan genomföras av antingen endast mycket stora föreningar med anställd personal eller aktörer specialiserade på bidragsverksamhet. Detta är kortsiktigt då inga lokala organisationer, varken i skola eller i stadsdel, bildas och i värsta fall motverkas.

I programmet använder man andel som nyckeltal istället för antal vid jämställdhetsmätningen på våra idrottsplatser. Detta tycker vi är fel då det viktiga måste vara att antalet tjejer ökar på våra idrottsanläggningar och i föreningslivet istället för andelen. Om det är andelen som man utgår från skulle det kunna vara positivt i jämställdhetssynpunkt om antalet killar minskade på en idrottsanläggning, för då ökar andelen tjejer (dock inte antalet). Stadens mål ska inte kunna vara att färre killar idrottar. Vårt mål måste vara att både antalet killar och framförallt antalet tjejer ska öka inom idrott och friluftsliv. Skrivningarna om jämställdhet är överlag alldeles för otydliga i programmet och behöver utvecklas mer för att ge effekt.

Stadens berörda nämnder ska ha ett välutvecklat samarbete med externa aktörer vid nyproduktion och ombyggnad, exempelvis genom att tillsammans med berörda nämnder pröva möjligheterna att fler idrottsanläggningar byggs och drivs av fristående aktörer samt att eventuellt överlåta anläggningar med större reinvesteringsbehov till externa aktörer.

Anläggningsbristen är en av idrottens största utmaningar, men vi konstaterar att förslaget till program helt saknar en beskrivning av anläggningsbehovet och samarbete med externa aktörer. Detta trots att staden har ett gällande program för detta – Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026, även utrymmen för spontanidrott, lek och friluftsliv måste tas med i stadsplaneringen då detta utgör en viktig del, i synnerhet för de yngre. Idrottsprogrammet behöver kompletteras i detta avseende, under Fokusområde 3 - Anläggningar och ytor som främjar rörelse. Avslutningsvis anser vi att namnet på programmet bör ändras till "Ett Stockholm där alla som vill kan röra på sig". Nuvarande namnförslag leder tankarna in på att staden vill tvinga alla att röra på sig, det ska naturligtvis vara upp till var och en. Motsvarande justering behöver då göras även i brödtexten.

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag som stöds av ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertta m.fl. (S), Deniz Butros m.fl. (V) och Tapani Juntunen (SD).

Särskilt uttalande

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertta m.fl. (S) och Deniz Butros m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser positivt på att staden får ett program för idrott, motion och friluftsliv. Nära tillgång till natur och anläggningar för idrott och motion ger goda möjligheter till idrott, motion och friluftsliv. Det gör att stockholmare i alla åldrar kan leva ett friskare och längre liv där jämställdheten ökar och ojämlikheterna i hälsa minskar.

I förslaget till program står det att stadens idrottsanläggningar ska lämna så litet avtryck på miljön och klimatet som möjligt samt att idrottsanläggningar och idrottsverksamhet i staden ska bidra till en giftfri miljö och en minskad klimatpåverkan genom en effektiv energianvändning, miljöanpassad vägtrafik samt en hållbar hantering av avfall, plast och kemikalier. Det gläder oss att miljö- och klimatfrågorna lyfts tydligt i programmet.

Hållbarhetskraven skulle dock kunna förtydligas något ytterligare. Den miljöbelastning som uppkommer i samband med idrottsevenemang och träningsanläggningar kan minska exempelvis genom att en större andel av både idrottsutövande och publik reser med hållbara trafikslag till träningar och evenemang. Tydliga åtgärdsförslag kring exempelvis hur arrangören kan arbeta för att underlätta resor med lägre klimatbelastning, undvika engångsartiklar, minskat matsvinn med mera återfinns i stadens Guide för hållbara evenemang som antogs år 2020. Programmet skulle kunna hänvisa till guiden eller kompletteras med en del av förslagen.

Tapani Juntunen (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stockholms stads program för idrott är ett stadsövergripande initiativ med målet att förbättra folkhälsan och minska hälsoskillnaderna genom ökad fysisk aktivitet. Från och med detta år inkluderas även motion och friluftsliv i programmet. Dessa aktiviteter utgör en betydande del av fritidsaktiviteterna för många invånare, och det är därför viktigt att hela staden får tillgång till de satsningar som görs.

För att programmet ska få en bred effekt och nå grupper med låg fysisk aktivitetsnivå måste information om medborgarnas rättigheter och skyldigheter tydligt kommuniceras ut av staden.

Stockholm har otaliga möjligheter för idrott, motion och friluftsliv, men det finns en brist på specialidrottshallar och träningsytor för vissa sporter. Byggprocessen för nya anläggningar tar lång tid, så det är viktigt att effektivisera användningen av befintliga anläggningar och hitta tillfälliga lösningar där det är möjligt. Dessutom kan utomhusanläggningarnas funktionalitet förbättras genom uppgraderingar av utrustning och utformning för att passa fler målgrupper.

Stadens verksamheter för skolor, öppna förskolor och parklekar spelar en viktig roll för att stimulera barn till rörelse och lek. Utformningen och storleken på utomhusmiljöerna är avgörande för att uppmuntra till aktivitet. Skolornas ansvar enligt skolplikten innebär en möjlighet att påverka barnens inställning till fysisk aktivitet genom både teori och praktiska aktiviteter, vilket är grundläggande för god mental hälsa och välmående.

Även om Stockholm erbjuder många möjligheter till idrott finns det även områden där utbudet är begränsat. Till exempel är möjligheterna att utöva motorsport nästan obefintliga. Tidigare har ljudnivåer och avgasutsläpp varit hinder, men med den elektrifiering som sker inom sporten öppnas nya möjligheter. Motorsporten har historiskt sett lockat många unga och vuxna, och det är viktigt att staden tar hänsyn till detta och främjar utvecklingen inom området.

Handlingar i ärendet

- MF 2024/2-2 09 2024-747 Stockholms stads program för idrott
- MF 2024/2-2.1 09 2024-747 Bilaga Program idrott motion friluftsliv

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Elin Hedda Susan,Hjelmestam	2024-03-20
Åsa Maria,Lindhagen	2024-03-20